

Sygn. akt II PK 281/13

## POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa J. M.  
przeciwko E. Spółce z o.o. w B.  
o odszkodowanie z tytułu nierównego traktowania,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 marca 2014 r.,  
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i  
Ubezpieczeń Społecznych w W.  
z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt VII Pa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 lipca 2013 r. Sąd Okręgowy w W. zmienił wyrok z dnia 9 kwietnia 2013 r. Sądu Rejonowego w W. w ten sposób, że zasądził od pozwanej E. Spółki z o.o. w B. na rzecz powoda J. M. kwotę 37.500 zł tytułem odszkodowania z tytułu naruszenia zasady równego traktowania pracowników w zakresie rozwiązania stosunku pracy.

W skardze kasacyjnej strona pozwana zarzuciła: I. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 18<sup>3a</sup> § 1 k.p., przez jego błędną wykładnię i zaliczenie warunków zatrudnienia do kryteriów, ze względu na które zakazuje się dyskryminować, gdy tymczasem z przepisu tego wynika, że zabronionymi kryteriami różnicowania pracowników w zakresie warunków zatrudnienia są płeć, wiek, niepełnosprawność, rasa, religia, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkowa, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientacja seksualna,

zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy, zaś „warunki zatrudnienia” są jedynie jedną z dziedzin działalności pracodawcy, w której może dojść do zakazanej prawem dyskryminacji pracowników; 2) art. 18<sup>3a</sup> § 1 k.p., przez jego błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, że wymienione w tym przepisie pojęcie warunków zatrudnienia odnosi się do wszystkich świadczeń związanych z pracą, w tym odpraw na wypadek rozwiązania umowy o pracę, gdy tymczasem odprawa (i inne świadczenia) na wypadek rozwiązania umowy o pracę należy do spraw z zakresu rozwiązania stosunku pracy, a nie z zakresu warunków zatrudnienia; 3) art. 18<sup>3a</sup> § 1 k.p., przez jego niezastosowanie, co skutkowało przyjęciem, że doszło do niedozwolonej prawem dyskryminacji powoda z uwagi na sam fakt nieotrzymania odprawy na wypadek rozwiązania umowy o pracę bez badania, czy niewypłacenie powodowi odprawy nastąpiło z przyczyn wymienionych w tym przepisie; 4) art. 18<sup>3a</sup> § 1 i 2 w związku z art. 18<sup>3d</sup> k.p., przez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że do uznania za dyskryminujące jest wystarczające istnienie dysproporcji pomiędzy pracownikami bez badania przyczyn powyższego; 5) art. 18<sup>3a</sup> § 1 i 2 k.p. w związku z art. 18<sup>3b</sup> § 1 k.p., przez ich zastosowanie pomimo braku wskazania takiego kryterium dyskryminacji, ze względu na które w świetle tych przepisów mogłoby dojść do zakazanego różnicowania sytuacji powoda w stosunku do pracowników innych działów oraz jednoczesnego stwierdzenia, że przyznanie i wypłacenie odprawy tym pracownikom nastąpiło bez podstaw prawnych, co też skutkowało naruszeniem art. 8 k.p. w związku z art. 411 pkt 1 i art. 410 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niezastosowanie i pominięcie, że sam fakt wypłacenia bez tytułu prawnego dodatkowego świadczenia, którego pozwany pracodawca ze względu na przepisy prawa i z powodu zasad współżycia społecznego nie jest zobowiązany żądać zwrotu, nie stanowi samoistnej podstawy do przyznania powodowi takiego świadczenia pod postacią odszkodowania w wysokości odprawy: II. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: 1) art. 386 § 1 k.p.c., przez jego zastosowanie i zmianę zaskarżonego wyroku, pomimo że nie zachodziły podstawy do orzeczenia reformatoryjnego; 2) naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez wewnętrzną sprzeczność uzasadnienia zaskarżonego wyroku polegającą na przyjęciu, że powodowi

przysługiwała od pozwanego odprawa w związku z rozwiązaniem umowy o pracę przy równoczesnym stwierdzeniu, że przyznanie i wypłacenie takich odpraw pracownikom innych działów nastąpiło bez podstawy prawnej; 3) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 386 § 1 k.p.c. lub wynikająca z naruszenia tych przepisów sprzeczność podstawy prawnej odszkodowania zasądzonego na rzecz powoda w związku z naruszeniem przez pozwaną zasady równego traktowania pracowników w zakresie rozwiązania stosunku pracy, z jej wyjaśnieniem odnoszącym się do dyskryminacji powoda w zakresie warunków zatrudnienia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca Spółka wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie apelacji powoda w całości, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniono po pierwsze - jej oczywistą zasadnością „ze względu na rażące naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego” oraz po drugie - występowaniem istotnych zagadnień prawnych, a to: 1) czy biorąc pod uwagę otwarty katalog wymienionych w art. 18<sup>3a</sup> § 1 i 2 k.p. przyczyn, ze względu na które zakazuje się dyskryminować pracowników, możliwe jest uznanie, że zakazane kryterium dyskryminacji w zatrudnieniu odnosi się do równego traktowania „w zakresie warunków zatrudnienia”; 2) czy w świetle art. 18<sup>3a</sup> § 1 k.p. zasada niedyskryminowania w zatrudnieniu wyraża, oprócz otwartego katalogu zakazanych przyczyn dyskryminacji, również przykładowy katalog spraw (zakresów) obejmujących między innymi, lecz nie wyłącznie, nawiązanie i rozwiązanie stosunku pracy, warunki zatrudnienia i awansowania, dostęp do szkolenia; 3) czy w zakresie „warunków zatrudnienia” pozostają wszystkie świadczenia związane z pracą, w tym odprawy na wypadek rozwiązania umowy o pracę, czy może „świadczenia związane z pracą” są kategorią odrębną w stosunku do „warunków zatrudnienia” i odprawy na wypadek rozwiązania stosunku pracy należy zaliczyć do „świadczeń związanych z pracą”; 4) czy pracodawca może dyskryminować pracowników co do odprawy, w sytuacji gdy dobrowolnie (nie będąc do tego zobowiązanym przepisami prawa) przyznaje i wypłaca niektórym pracownikom odprawę w związku z rozwiązaniem umowy o pracę a nie przyznaje odprawy innemu pracownikowi, a w

konsekwencji - czy do zasądzenia na rzecz pracownika odszkodowania za naruszenie przez pracodawcę zasady równego traktowania w zatrudnieniu wystarczające jest wyłącznie stwierdzenie dysproporcji pomiędzy pracownikami w zakresie rozwiązania umowy o pracę i przysługujących im świadczeń; 5) czy dobrowolna odprawa wypłacona pracownikowi w związku z rozwiązaniem umowy o pracę, w sytuacji gdy pracodawca nie podlegał już przepisom ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. Nr 90, poz. 844, ze zm.) jest świadczeniem nienależnym w rozumieniu art. 410 § 2 k.c.

W ocenie skarżącego, wyrażona w art. 18<sup>3a</sup> § 1 k.p. zasada niedyskryminacji nie jest tożsama z identycznym traktowaniem, zaś obiektywnie uzasadnione przyznanie i wypłata kilku pracownikom dodatkowych świadczeń w związku z rozwiązaniem stosunku pracy nie stwarza obowiązku przyznania takich świadczeń innym pracownikom.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398<sup>4</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Z kolei zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o

występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione bowiem tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Po pierwsze - w jego wywodach trudno doszukać się wyjaśnienia, naruszenie jakich przepisów powołanych w podstawach kasacyjnych i z jakich względów miałoby stanowić wprost o skuteczności skargi, przez co kwestia ta uchyla się spod oceny Sądu Najwyższego. Po drugie - w zakresie występowania istotnych zagadnień prawnych skarżący nie przeprowadza jakiegokolwiek wyводу jurydycznego dla wykazania, że istotnie zagadnienia takie istnieją i wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego, ograniczając się do sformułowania pytań i zaprezentowania propozycji odpowiedzi, a rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie takich okoliczności w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Po trzecie - zadaniem Sądu Najwyższego nie jest rozstrzygnięcie konkretnej sprawy, ale rozpoznanie nadzwyczajnego środka zaskarżenia o charakterze publicznoprawnym jakim jest skarga kasacyjna, a sformułowane przez skarżącego wątpliwości zostały już wyjaśnione w orzecznictwie tego Sądu (por. np. wyroki z dnia 12 września 2006 r., I PK 87/06, OSNP 2007 nr 17-18, poz. 246; z dnia 10 maja 2012 r., II PK 227/11, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 107; z dnia 2 października 2012 r., II PK 82/12, OSNP 2013 nr 17-18, poz. 202).

Z tych względów na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.